

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 587/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. októbra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti e., s. r. o., K., zastúpenej advokátkou JUDr. A. T., K., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 3 K 103/2005 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti e., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. augusta 2013 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti e., s. r. o., K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. A. T., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 K 103/2005.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že je účastníčkou prebiehajúceho konkurzného konania na majetok úpadcu D., s. r. o. (ďalej len „úpadca“), vedeného krajským súdom pod sp. zn. 3 K 103/2005. Uznesením krajského súdu sp. zn. 3 K 103/2005 bol 7. marca 2006 vyhlásený konkurz na majetok úpadcu a za správcu konkurznej podstaty bol ustanovený Mgr. V. M. (ďalej len „správca“). Sťažovateľka prihlásila do konkurzného konania peňažnú pohľadávku v sume 3 909,57 € vzniknutú z titulu nezaplatenia uverejnenej inzercie úpadcu priznanú rozsudkom Okresného súdu Rožňava sp. zn. 11 Cb 4/2005 z 5. mája 2005 (právoplatným 29. júla 2005) prihláškou z 27. marca 2006. Na prieskumnom pojednávaní krajského súdu 18. októbra 2006 správca poprel poradie na oddelené uspokojenie pohľadávky sťažovateľky z dôvodu, že nepreukázala, že je záložným veriteľom. Sťažovateľka sa žalobou podanou krajskému súdu 27. novembra 2006 domáhala určenia pravosti prihlásenej pohľadávky. Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 11 Cbi 45/2006 z 27. decembra 2007 bolo určené, že pohľadávka sťažovateľa je nesporná s právom na oddelené uspokojenie. Na základe odvolania podaného správcom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) rozsudkom sp. zn. 2 Obo 53/2010 z 12. mája 2011 potvrdil rozsudok krajského súdu sp. zn. 11 Cbi 45/2006 z 27. decembra 2007, ktorý nadobudol právoplatnosť 11. júla 2011.

Podľa sťažovateľky k zbytočným priesťahom v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 11 Cbi 45/2006 došlo tým, že od vydania rozsudku sp. zn. 11 Cbi 45/2006 z 27. decembra 2007 do vydania rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 53/2010 z 12. mája 2011 uplynulo tri a pol roka, pričom medzitým krajský súd stratil predmetný spis a bolo potrebné vykonať jeho rekonštrukciu.

Priesťahy v konaní sťažovateľka vidí v postupe správcu, ktorý ich spôsobil popretím jej prihlásenej pohľadávky, čím sa nachádza už siedmy rok v stave právnej neistoty a súčasne jej vzniká majetková ujma.

Sťažovateľka sa domáha, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol vo veci samej týmto nálezom:

„1. Základné právo spoločnosti e., s. r. o... na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 3 K 103/2006 porušené bolo.

2. Základné právo spoločnosti e., s. r. o... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 3 K 103/2006 porušené bolo.

3. Základné právo spoločnosti e., s. r. o... vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 3 K 103/2006 porušené bolo.

4. Krajskému súdu v Košiciach prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 3 K 103/2006 konal bez zbytočných prietáhov.

5. Spoločnosti e., s. r. o... priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 5 000 €, ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. Krajský súd v Košiciach je povinný uhradiť spoločnosti e., s. r. o... trovy právneho zastúpenia v sume 471,54 € na účet právnej zástupkyne, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti

sťažovateľa a zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05).

V zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označila za porušovateľa svojich práv.

Sťažovateľka petit sťažnosti vymedzila tak, že je ním namietané porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva

podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 K 103/2005 (sťažovateľka v sťažnosti nesprávne uviedla sp. zn. 3 K 103/2006, pozn.).

Zo sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že na majetok úpadcu bol uznesením krajského súdu sp. zn. 3 K 103/2005 z 7. marca 2006 vyhlásený konkurz.

Sťažovateľka prihlásila svoju pohľadávku voči úpadcovi v sume 3 909,57 € prihláškou doručenou krajskému súdu 27. marca 2006, ktorú správca konkurznej podstaty na prieskumnom pojednávaní krajského súdu konanom 18. októbra 2006 poprel. Sťažovateľka sa v samostatnom súdnom konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 11 Cbi 45/2006 proti správcovi domáhala určenia pravosti popretej pohľadávky. Krajský súd rozhodol rozsudkom z 27. decembra 2007 tak, že pohľadávka sťažovateľky je nesporná s právom na oddelené uspokojenie. Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2 Obo 53/2010 z 12. mája 2011 uvedený rozsudok krajského súdu potvrdil.

Ústavný súd konštatuje, že krajský súd nemohol od 18. októbra 2006 vo veci sťažovateľky konať (ani rozhodnúť), pretože musel vyčkat' na výsledok súdneho konania o určenie pravosti pohľadávky sťažovateľky, ktoré bolo vedené krajským súdom pod sp. zn. 11 Cbi 45/2006. Preto v okolnostiach danej veci o zavinených priet'ahoch krajským súdom (vo vzťahu k sťažovateľke) v namietanom konaní nie je možné bez ďalšieho hovoriť, a to až do času právoplatnosti konečného súdneho rozhodnutia sp. zn. 11 Cbi 45/2006, t. j. do 11. júla 2011.

Ústavný súd k uvedenému dodáva, že sťažovateľka konanie o určenie pravosti jej pohľadávky vedené krajským súdom pod sp. zn. 11 Cbi 45/2006 nenapáda v petite tejto sťažnosti, a preto sa tým ústavný súd nezaoberal napriek tomu, že v odôvodnení sťažnosti sťažovateľka argumentovala najmä tým, že k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov došlo postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Cbi 45/2006.

Na preskúmané konkurzné konanie krajského súdu vedené pod sp. zn. 3 K 103/2005 sa v celom jeho priebehu vzťahuje zákon č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konkurze a vyrovnaní“). Podľa § 1 ods. 1 a 2 zákona o konkurze a vyrovnaní účelom tohto zákona je usporiadanie majetkových pomerov dlžníka, ktorý je v úpadku. Dlžník je v úpadku, ak má viac veriteľov a nie je schopný 30 dní po lehote splatnosti plniť svoje záväzky. Stanovením pravidiel usporiadania majetkových pomerov úpadcu vrátane speňaženia jeho majetku (konkurznej podstaty) a rozdelenia výťažku tohto speňaženia medzi konkurzných veriteľov, o ktorom rozhoduje v konečnom dôsledku súd, sa v konkurznom konaní poskytuje súdna ochrana majetkovým právam veriteľov úpadcu, ktorí ich kvalifikovaným spôsobom uplatnili.

Podľa § 2 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní cieľom konkurzu alebo vyrovnania je dosiahnuť pomerné uspokojenie veriteľov z dlžníkovho majetku, ktorí podali prihlášky do konkurzného konania. Základným cieľom a účelom konkurzu (konkurzného konania) nie je dosiahnutie uspokojenia iba nároku jedného z veriteľov, ale pomerné uspokojenie všetkých veriteľov. Na túto skutočnosť musí prihliadať ústavný súd vtedy, ak rozhoduje o sťažnosti jedného z veriteľov, ktorý namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, aj keď je nepochybné, že ústava priznáva právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ako aj právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote každému z veriteľov aj v konkurznom konaní, a to od okamihu, keď sa prihlásením svojej pohľadávky stal účastníkom tohto konania. Vzhľadom na uvedené ale podľa názoru ústavného súdu nemožno postup konkurzného súdu, resp. správcu konkurznej podstaty v konkurznom konaní posudzovať rovnako rigorózne, ako to je v prípade, keď sa ochrana podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uplatňuje výlučne vo veci účastníka konania, t. j. len v „jeho veci, resp. jeho záležitosti“ (IV. ÚS 175/07).

Konkurzní veritelia pohľadávok, ktoré zostali sporné v pravosti, vo výške alebo v poradí sa môžu podľa § 23 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní domáhať určenia svojho práva v lehote určenej súdom. Sťažovateľka toto právo využila. Správca konkurznej podstaty je subjektom konkurzného konania, ktorý je pri výkone svojej funkcie povinný

postupovať s odbornou starostlivosťou a zodpovedá za škodu vzniknutú porušením povinností, ktoré mu ukladá zákon alebo mu ich uloží súd (§ 8 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní).

Zodpovednosť všeobecného (konkurzného) súdu za postup správcu konkurznej podstaty v konkurznom konaní je daná rozsahom jeho oprávnení, ktoré mu zákon vo vzťahu k tomuto subjektu konkurzného konania priznáva (najmä § 12 a § 8 ods. 4 a 5 zákona o konkurze a vyrovnaní). S ohľadom na uvedené možno v súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu hovoriť o priet'ahoch v konkurznom konaní vtedy, ak súd vôbec nevyužije vo vzťahu k správcovi konkurznej podstaty tie prostriedky, účelom ktorých je zabezpečenie účinnej a rýchlej ochrany práv účastníkov konkurzného konania, prípadne ak k ich použitiu siahne až vtedy, keď je ich účinok na dosiahnutie tohto účelu minimalizovaný alebo vylúčený (m. m. I. ÚS 57/97).

Krajský súd využil vo vzťahu k správcovi konkurznej podstaty prostriedky, účelom ktorých bolo zabezpečenie účinnej a rýchlej ochrany práv účastníkov konkurzného konania, o čom svedčia úkony, najmä opatrenie krajského súdu z 24. júla 2008, ktorým mu uložil predložiť správu o doterajšej činnosti a zdôvodniť, čo bráni ukončeniu konkurzného konania, predloženiu konečnej správy, resp. predloženiu podnetov na postup podľa § 44 zákona o konkurze a vyrovnaní, a to v lehote 20 dní od prevzatia opatrenia.

Opatrením krajského súdu z 3. februára 2009 bolo správcovi uložené predložiť správu o doterajšej činnosti a zdôvodniť, čo bráni ukončeniu konkurzného konania, konečnej správy, resp. predloženiu podnetov na postup podľa § 44 zákona o konkurze a vyrovnaní, a to v lehote 15 dní od prevzatia opatrenia. Správca 10. februára 2009 predložil krajskému súdu správu o priebehu konkurzného konania.

Opatrením krajského súdu z 13. októbra 2009 bolo správcovi uložené predložiť správu o doterajšej činnosti, prehľad doterajších príjmov a výdavkov a zdôvodniť, čo bráni ukončeniu konkurzného konania, konečnej správy, resp. predloženiu podnetov na postup podľa § 44 zákona o konkurze a vyrovnaní, a to v lehote 10 dní od prevzatia opatrenia.

Správca 9. novembra 2009 predložil krajskému súdu správu o priebehu konkurzného konania.

Opatrením krajského súdu zo 16. novembra 2010 bolo správcovi uložené predložiť súdu zdôvodnenie, prečo nepodal vo veci konečnú správu, predložil vyhlásenie, že finančné prostriedky získané z konkurzného konania nevložil do nebankovej inštitúcie, a uviedol, v akej sume a v ktorom peňažnom ústave vedie finančné prostriedky získané z konkurzného konania, a to v lehote 10 dní od prevzatia opatrenia. Z dôvodu nesplnenia uložených povinností krajský súd uznesením z 11. júla 2011 uložil správcovi poriadkovú pokutu v sume 165,97 €. Správca oznámil krajskému súdu podaním z 2. novembra 2011, že pristúpi k speňažovaniu ďalšieho majetku úpadcu v novembri 2011.

Opatrením krajského súdu z 8. júna 2012 bolo správcovi uložené pristúpiť k speňažovaniu majetku úpadcu, ktorý doteraz nebol predmetom predaja, a to v lehote 20 dní od prevzatia opatrenia. Keďže správca na predmetné opatrenie krajského súdu nereagoval, uznesením krajského súdu z 28. mája 2013 mu bola uložená poriadková pokuta v sume 200 €.

Ústavný súd nemôže stanovovať namiesto krajského súdu optimálny postup v danej veci, ale posúdiť, či ním prijaté opatrenia a zvolený postup sú vzhľadom na okolnosti daného prípadu akceptovateľné z pohľadu ústavou garantovaného práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných prieťahov, teda či postup konkurzného súdu nebol v tomto smere zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny (I. ÚS 13/00, III. ÚS 99/02). Ústavný súd konštatuje, že iba samotná dĺžka doterajšieho priebehu konkurzného konania, na ktorú sťažovateľka v sťažnosti poukazuje, nie je dostatočným dôvodom na vyslovenie existencie zbytočných prieťahov v konkurznom konaní. Okrem uvedenia celkovej dĺžky konania sťažovateľka nekonkretizovala ani dôvody, ktoré by mali signalizovať záver o existencii zbytočných prieťahov (nešpecifikovala napríklad konkrétne obdobia nečinnosti konajúceho súdu, resp. obdobia jeho neefektívnej činnosti a pod.).

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že konanie bez zbytočných priet'ahov nemožno presne časovo ohraničiť (II. ÚS 26/95) a že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01).

V prípade, keď ústavný súd zistil, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevyslovil porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01), prípadne návrhu buď nevyhovet (I. ÚS 11/00), alebo ho odmietol ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01).

Na základe uvedeného ústavný súd uzavrel, že v priebehu konkurzného konania nedošlo k takému konaniu, ktoré možno kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto s'ťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Z petitu podanej s'ťažnosti tiež vyplýva, že s'ťažovateľka žiadala ústavný súd aj o vyslovenie porušenia jej základného práva na súdnu ochranu upraveného v čl. 46 ods. 1 ústavy v namietanom konaní vedenom krajským súdom, pričom jeho prípadné porušenie vo svojej argumentácii žiadnym spôsobom neodôvodnila.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je umožniť každému reálny prístup k súdu. Tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť (II. ÚS 88/01).

Preskúmanie postupu krajského súdu nesignalizuje taký postup súdu, z ktorého by sa dalo odvodiť, že s'ťažovateľke nebolo umožnené domáhať sa svojich práv na nestrannom a nezávislom súde. Ústavný súd z hľadiska svojej konštantnej judikatúry uvádza, že priet'ahy v súdnom konaní nemajú za následok porušenie základného práva

na súdnu ochranu (II. ÚS 154/05). Krajský súd svojím postupom neodoprel sťažovateľke poskytnutie súdnej ochrany.

Z uvedených dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu ústavný súd uvádza, že jeho právomoc má subsidiárny charakter a nastupuje vtedy, ak ochranu práv a slobôd neposkytujú fyzickým osobám a právnickým osobám všeobecné súdy (čl. 127 ods. 1 ústavy). Vlastníctvo sťažovateľkinej pohľadávky voči úpadcovi je nesporné, o čom svedčí právoplatné rozhodnutie krajského súdu sp. zn. 11 Cbi 45/2006 z 27. decembra 2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť 11. júla 2011.

Vzhľadom na to bolo potrebné návrh sťažovateľky v časti týkajúcej sa porušenia základného práva zaručeného čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu krajským súdom odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2013